

Mütercimi Meçhul Bir
Acâyibü'l-Mahlûkât ve
Garâyibü'l-Mevcûdât Tercümesi
(İnceleme-Metin-Gramatikal Dizin-Tıpkıbasım)

Yazar

Dr. Hasan Karaca

ISBN: 978-625-7305-24-2

Kapak Resmi

Kapak fonundaki minyatür
T.C. Cumhurbaşkanlığı
Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına aittir.

1. Baskı

Mayıs, 2021 / Ankara

Grafiker®

Yayımları

Yayın No: 390

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	5
KISALTMALAR VE İŞARETLER.....	7

GİRİŞ

ACÂYİBÜ'L-MAHLÛKÂT TÜRÜ.....	9
------------------------------	---

I. BÖLÜM

ACÂYİBÜ'L-MAHLÛKÂT VE GARÂYİBÜ'L-MEVCÛDÂT.....	15
DİL ÖZELLİKLERİ.....	19
Yazım ve Noktalama.....	19
Fonetik Tespitler.....	21
Morfolojik Tespitler.....	22
Söz Dizimsel Tespitler.....	23
KAYNAKÇA.....	25

II. BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	29
METNİN HAZIRLANMASINDA İZLENEN YOL.....	30
METİN.....	32

III. BÖLÜM

GRAMATİKAL DİZİN.....	149
TIPKIBASIM.....	545

ÖN SÖZ

Yazma eserler, kültürel mirasın hem parçası hem taşıyıcısı durumundadır. Daha kalıcı ve faydalı olmaları bilim dünyasına kazandırılmalarıyla mümkündür. Bu eserlerin geçmişin bilgi birikimini aktarmadaki işlevleri, bilimsel incelemelere tabi tutulmalarıyla açığa çıkmaktadır.

Türk dilinin tarihî lehçeleri büyük oranda yazma eserlerle aydınlatılmaktadır. Bu lehçelerin söz varlığı, eserlerinin diliyle sınırlıdır. Başka bir deyişle tarihî bir lehçenin dili, bütünüyle o dönemin Türkçesini değil, dönem eserlerinin sunduğu Türkçeyi ifade etmektedir. Dolayısıyla tarihî bir lehçeye dair ne kadar çok eser ortaya konulursa söz konusu dönemin dili, söz varlığı ve grameri o kadar çok aydınlığa kavuşturulmuş olacaktır. Bu çalışmayla bilim dünyasına tanıttığımız “Acâyibü’l-mahlûkât ve Garâyibü’l-mevcûdât”ın da Eski Anadolu Türkçesine katkıda bulunması beklenmektedir. Ayrıca bu eser, başta coğrafya ve kozmoloji olmak üzere birçok bilim dalıyla ilgili dönemine dair zengin bir içerik barındırmaktadır.

Çalışmanın tertibi dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında “acâyibü’l-mahlûkât” türü hakkında kısaca bilgi verildi, türün gelişimi ve eserlerinden söz edildi. Birinci bölümde “Acâyibü’l-mahlûkât ve Garâyibü’l-mevcûdât” tanıtıldı, yazmanın içeriği ve tertibi hakkında bilgi verildi. Eserin yazım ve dil özelliklerinden bahsedildi. İkinci bölümü transkripsiyonlu metin, üçüncü bölümü dilbilgisel dizin ve tıpkıbasım oluşturmaktadır.

Engin bilgisiyle daima yanımda olan hocam Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE’ye, çalışmanın her aşamasında değerli desteklerini esirgemeyen, bilgi, tecrübe ve kaynaklarını cömertçe istifademe sunan Dr. Erol ÇELİK’e, Dr. Cihan DOĞAN’a ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa KARACA’ya samimi teşekkürlerimi sunuyorum.

Dr. Hasan Karaca